

ВОЕННА АКАДЕМИЯ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ”

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Николай Станев Проданов
Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий”

на дисертационния труд на Ивайло Димитров Иванов

на тема **„ПРОБЛЕМИ НА ВЗАИМООТНОШЕНИЯТА НА САЩ С
ВОДЕЩИТЕ ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗНИЦИ В
НАТО (1949-1967 г.)”**

представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор”
по научна специалност „Военнополитически проблеми на сигурността”

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Представеният от Ивайло Иванов дисертационен труд представлява оригинална научна разработка върху важен и малко познат военнополитически проблем. В българската литература засега липсва изследване, което пълно и детайлно да разгледа въпроса за взаимоотношенията между САЩ и най-важните други участници в Североатлантическия пакт – Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, Франция и ФРГ. Разбира се, съществуват анализи на отделни аспекти от въпроса, направени от различни български автори (според мен, изчерпателно посочени в текста на дисертацията) във времето след 1989 г., но те не са в състояние да предоставят на потенциалния ползвател пълна картина на визираните взаимоотношения. Направените в Западна Европа и САЩ проучвания върху проблема са малко познати в България и на практика нито едно от тях не е преведено на български език.

Дисертантът е обосновал много убедително необходимостта от своята разработка. Действително, все още е пресен споменът у мнозина от нас за това как въпросът за нехомогенния състав на Пакта бе забравен и удавен във вълната от първоначален ентузиазм след формулирането на политиката за присъединяване на България към НАТО. Разбира се, българските експерти по съображения от регионален характер винаги са били добре запознати с противоречията между определени страни-членки на НАТО (има предвид основно Турция и Гърция), но детайлите от сложните взаимоотношения между САЩ и най-мощните други участници в Алианса бяха слабо разработени в научната литература и в значима степен непознати за практиците в българската външна политика. Трябваше да дойде сблъсъкът в Съвета за сигурност на ООН по въпроса за естеството на политиката по отношение на Ирак от 2003 г., за да си припомним дълбоките външнополитически противоречия между САЩ и други големи участници в НАТО по повод напр. на Суецката криза.

Съгласен съм с извода на дисертанта за «недопустимостта» на ситуацията, при която в страна-член на Алианса подобен кръг от проблеми са слабо изучени и познати.

Съдържанието на дисертационния труд напълно съответства на темата на разработката. Дисертантът е привлякъл за нуждите на научния си анализ много нов фактически материал, досега слабо познат или напълно неизвестен. Хронологическите рамки на изследването са добре обосновани. Структурата на труда е ясна и защитима.

2. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

2.1. Ивайло Иванов демонстрира много добро познаване на съществена част от англоезичните трудове върху избраната от него проблематика.

2.2. Разглежданите проблеми са адекватно разположени на фона и под въздействието на конкретни обществено-политически фактори.

2.3. Направените изводи като цяло съответстват на приведената фактология и са добре защитени. Те са полезни както с оглед целите на научното познание, така и с оглед на практическата им приложимост в сферата на българската външна и отбранителна политика.

2.4. Авторът на дисертацията е показал рядкото за млад изследовател умение за системно мислене по цял „букет” от взаимосвързани и взаимнозависими проблеми.

2.5. Използваният научен модел, направените конкретни изводи и заключения крият значим евристичен потенциал по отношение бъдещото проучване на други сходни проблеми, свързани с историята на НАТО.

3. Критични бележки

Намирам, че евентуалното привличане на литература на френски и немски език би повишило тежестта на направените изводи. Смятам, че изричното подчертаване на съзнателно проведените ограничения по отношения проблематиката на дисертацията е много полезно, но напр. т. 3,

където се посочва, че няма да бъдат разгледани отношенията с Варшавския договор би могла да се формулира по-прецизно. Пълното дистанциране от комунистическия блок като фактор във взаимоотношенията между САЩ и другите „големи” в НАТО е възможно само условно. Ярък пример в това отношение е Суецката криза.

4. Заключение

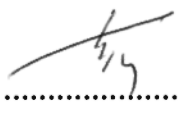
Според мен, дисертацията на Ивайло Димитров Иванов съответства на изискванията по ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав във Военна академия „Георги Стойков Раковски”. Нямам съмнения относно оригиналността на труда. Използваната от дисертанта методика на работа е защитима и демонстрира професионализма на автора. Текстът е написан на добър български език

Дисертационният труд е структуриран по образца на Приложение 16 от Правилника на ВА за развитие на академичния състав. Авторефератът е структуриран по образца на Приложение 17 от Правилника на ВА за развитие на академичния състав. Той адекватно представя съдържанието и изводите на дисертацията.

5. Оценка на дисертационния труд

Направените по-горе бележки не са в състояние да увредят изцяло положителното впечатление, което създаде работата на дисертанта у мен. Направеният анализ на съдържанието и научните качества на представения на публична защита дисертационен труд ми дават категорично основание да подкрепя присъждането на образователната и научна степен „Доктор” на Ивайло Димитров Иванов.

Позволявам си да предложа и на членовете на уважаемото научно жури да гласуват положително по разглеждания въпрос.

Член на журито:

(подпис)